

Registratienummer:	RVO18.0118	Portefeuillehouder:	presidium
Van afdeling:	Griffie	Ter inzage gelegde stukken / bijlagen:	• Rapport onderzoek naar de effecten van de transformatie in de jeugdzorg (IR18.0168)
Behandelend ambtenaar:	R. de Jonge		
Telefoonnummer:	(0223) 67 8104		
E-mail adres:	r.de.jonge@denhelder.nl		
Onderwerp:	Rapport van de Rekenkamercommissie naar de effecten van de transformatie in de jeugdzorg.		

Gevraagd besluit:

1. De conclusies uit het rapport 'Onderzoek naar de effecten van de transformatie in de jeugdzorg' van de Rekenkamercommissie te onderschrijven;
2. De aanbevelingen uit het onder 1. genoemde rapport over te nemen en het college van burgemeester en wethouders opdracht te geven de aanbevelingen uit te voeren.

Publiekssamenvatting

Op 1 januari 2015 is de Jeugdwet in werking getreden en sindsdien zijn gemeenten verantwoordelijk voor de hulp aan en zorg voor kinderen, jongeren en hun bij alle denkbare opgroei- en opvoedproblemen. Gemeenten bepalen zelf hoe het jeugdhulpsysteem lokaal wordt ingericht.

De Rekenkamercommissie Den Helder is vanuit de oriëntatie op doeltreffendheid benieuwd naar de effectiviteit van het beleid dat in Den Helder wordt gevoerd op jeugdzorg. Daarom is onderzoek gedaan naar het effect van de transformatie van de jeugdzorg. Het onderzoek heeft geleid tot conclusies en aanbevelingen.

De gemeenteraad wordt voorgesteld deze conclusies en aanbevelingen over te nemen en het college van burgemeester en wethouders op te dragen de aanbevelingen uit te voeren.

Inleiding

Op 1 januari 2015 is de Jeugdwet in werking getreden en sindsdien zijn gemeenten verantwoordelijk voor de hulp aan en zorg voor kinderen, jongeren en hun bij alle denkbare opgroei- en opvoedproblemen. Gemeenten bepalen zelf hoe het jeugdhulpsysteem lokaal wordt ingericht.

De in de Jeugdwet opgenomen stelselwijziging beoogd een concrete omslag in de zorg voor de jeugd te realiseren. De transformatiedoelen zijn:

- Meer preventie, meer eigen verantwoordelijkheid, meer benutten van 'eigen kracht' en het sociale netwerk van kinderen en hun ouders.
- Kinderen en jongeren naar vermogen mee laten doen, laten participeren; daarom willen we normaliseren, ontzorgen en niet onnodig medicaliseren.
- Sneller jeugdhulp op maat, dichtbij huis, om zo het beroep op gespecialiseerde zorg te verminderen.
- Betere samenwerking rond gezinnen: één gezin, één plan, één regisseur, onder andere door ontschotting van budgetten.
- Meer ruimte voor professionals, door de regeldruk serieus terug te dringen.

Het Rijk wil kortom dat de zorg voor jeugd eenvoudiger, efficiënter en effectiever wordt uitgevoerd en heeft daarom de taken op dit gebied bij de gemeenten gelegd.

De Rekenkamercommissie is vanuit de oriëntatie op doeltreffendheid benieuwd naar de effectiviteit van het beleid dat in Den Helder wordt gevoerd op jeugdzorg. Daarom is onderzoek gedaan naar het effect van de transformatie van de jeugdzorg.

Op basis van de uitgangspunten van de Jeugdwet heeft de Rekenkamercommissie een centrale onderzoeksvraag geformuleerd. Deze luidt als volgt:

'Wat is (tot nu toe) het effect van de transformatie van de jeugdzorg in de gemeente Den Helder?'

De centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in twintig deelvragen, waarbij het leidmotief steeds is hoe het beleid richting de toekomst kan worden verbeterd.

De voorliggende rapportage is tot stand gekomen na uitvoerige documentenstudie, data-analyse en interviews met betrokkenen en cliënten. De bevindingen zijn vervolgens voorgelegd aan de ambtelijke organisatie. Vervolgens heeft de Rekenkamercommissie conclusies en aanbevelingen geformuleerd en voor een bestuurlijk wederhoor voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders. De reactie van het college is integraal in de rapportage opgenomen.

Beoogd maatschappelijk resultaat

De Rekenkamercommissie Den Helder wil met een open, positief-kritische houding zorgvuldig en gedegen onderzoek doen. Op deze manier wil zij leer- en verbeterprocessen stimuleren en daarmee bijdragen aan het verbeteren van het bestuur en de organisatie van de gemeente, in het belang van de inwoners van Den Helder. De conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek dragen bij aan een efficiënte en effectieve besteding van publieke middelen en de controle daarop.

Kader

In de Gemeentewet, artikelen 81oa, 182, 184, 184a en 185, zijn bepalingen opgenomen over taken en bevoegdheden van de Rekenkamercommissie.

In de Verordening op de Rekenkamercommissie Den Helder 2011 zijn bepalingen opgenomen over de werkwijze van de commissie.

De werkwijze van de Rekenkamercommissie is vastgelegd in het document 'Werkwijze en missie' van december 2014.

Argumenten

In de afgelopen periode is prioriteit gelegd bij het inrichten en op orde brengen van de toegang en het inkopen van jeugdhulp (de transitie).

Zorgaanbieders zijn overwegend positief over de samenwerking met het Team Jeugd en Gezin in de uitvoering. Zij geven aan dat er vanuit de teams hard en zorgvuldig wordt gewerkt om de toegang tot zorg en ondersteuning te organiseren. Aanbieders spreken over een goede werkrelatie waarin knelpunten op casusniveau altijd opgelost worden. Bij de zorgaanbieders is er ook waardering voor de inrichting van de inkoop en innovatietafels.

De werkwijze van het Team Jeugd en Gezin wordt door cliënten als prettig ervaren. Cliënten beschrijven een brede intake, met aandacht voor alle levensdomeinen en gezinsleden. Er is waardering voor kennis en kunde van medewerkers, en cliënten geven aan dat dit verbeterd is ten opzichte van 2015.

Aanbieders van voorliggende voorzieningen zijn minder positief over de samenwerking; er wordt onvoldoende gebruik gemaakt van voorliggende voorzieningen en het is onduidelijk wie de regie heeft.

In het kader van het beoogde transformatieproces heeft de Rekenkamercommissie een aantal conclusies geformuleerd die naar haar mening nopen tot verbeteracties in de komende periode.

1. De vraag vanuit de samenleving wordt niet op een geaggregeerd niveau gemonitord. Er wordt vooral gewerkt in de tegenwoordige tijd, en op cliëntniveau: wat heeft de cliënt nu nodig?
Er is geen zicht op de mate waarin maatschappelijke resultaten zoals geformuleerd in 2014 worden bereikt. Het is in ieder geval nog niet gelukt om het gebruik van specialistische zorg terug te brengen, om jeugdigen en hun ouders laagdrempelig ondersteuning te bieden die dichterbij de leerwereld staat.
Een grondige analyse van de populatie is nodig voor het vormen van een visie.
2. Sinds 2008 heeft de gemeente Den Helder geen overkoepelend beleidskader voor de jeugd vastgesteld. De gemeenteraad heeft de afgelopen jaren de beleidsregels en verordeningen voor jeugdhulp vastgesteld. Hierin zijn de voorwaarden voor toegang en de werkwijze voor de uitvoering daarvan nader gespecificeerd. Hierbij is voornamelijk aandacht voor specialistische zorg. Voor algemene voorzieningen en preventieve activiteiten voor de jeugd is er geen actueel vastgesteld beleid.
3. De samenwerking met zorgverleners (huisartsen, onderwijs) kan worden verbeterd.
Er is geregeld onduidelijkheid over rollen (regie) en de verwachtingen over en weer zijn niet altijd conform eerdere afspraken.
4. Er is beperkt inzicht in de mate waarin er resultaten geboekt worden, zowel op casusniveau als op geaggregeerd niveau. Managementinformatie is gericht op output in aantallen en uitgaven. Het inzicht in de outcome, de mate van doelrealisatie voor de jeugd gemeentebreed, ontbreekt nog.
5. De uitgaven stijgen en zijn vanaf 2017 hoger dan de begrote uitgaven. Ondanks dit tekort is het van belang dat wordt ingezet en geïnvesteerd in preventie om op langere termijn zware zorg te voorkomen.

De werkdruk bij de consultants in het Team Jeugd en Gezin is als knelpunt genoemd voor kwalitatieve evaluaties en de inzet van alternatieve instrumenten (waaronder de voorliggende voorzieningen). Daarnaast worden de wachtlijsten bij de zorgaanbieders genoemd als knelpunt bij het aanbieden van passende zorg.

Vorenstaande conclusies hebben geleid tot de volgende aanbevelingen van de Rekenkamercommissie:

1. Het analyseren van de lokale opgave.

Inzicht in de ontwikkeling van de populatie is nodig om zicht te hebben op de opgave die er lokaal ligt en om de transformatie waar te maken.

2. Het ontwikkelen van een visie.

Het is voor de transformatie van belang dat de krachten worden gebundeld en er gezamenlijk – met de uitvoerende partners – wordt vastgesteld wat er nodig is voor de jeugdige in Den Helder.

Op basis van de visie dient een vertaling naar de inkoopafspraken plaats te vinden, waarbij niet het aanbod van het zorglandschap maar de vraag van Den Helder centraal dient te staan.

3. Meer inzetten op samenwerking tussen beleid en uitvoering en lokale partners.

Voor het ontwikkelen van een overkoepelende visie is het nodig dat beleid en uitvoering nauwer samenwerken en beleidsmedewerkers veel ophalen bij de uitvoering. Daarnaast dient er nauwer samengewerkt te worden met de lokale partners, waaronder huisartsen, aanbieders van voorliggende voorzieningen en het onderwijs.

4. Monitoren en evalueren.

Op gezette momenten terugblikken op wat er is bereikt, geeft de mogelijkheid doelen bij te stellen en waar nodig het beleid aan te passen. Het is nodig de stuurinformatie in te richten op outputgegevens (aantallen en uitgaven) en outcome (wat is het resultaat voor de inwoner).

Het college van burgemeester en wethouders heeft aangegeven zich kunnen vinden in de conclusies en aanbevelingen. Een Beleidskader Sociaal Domein is in voorbereiding en in samenwerking met de gemeenten Schagen, Texel en Hollands Kroon wordt een 'Regiodeal Zorg voor de jeugd' voorbereid.

Maatschappelijk draagvlak

Het maatschappelijk draagvlak is niet nader onderzocht. Het onderwerp is referendabel. Echter, gezien de aard van het voorstel, ligt het houden van een referendum niet voor de hand.

Duurzaamheid

Het voorliggende besluit heeft geen duurzaamheidsaspecten.

Financiële consequenties

Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden.

Communicatie

Het is aan het college van burgemeester en wethouder om gepaste publiciteit te geven aan de verbeteracties en de tijdsplanning.

Realisatie

Het college van burgemeester en wethouders is belast met de uitvoering van de aanbevelingen.

Het college brengt via de reguliere planning- en control-instrumentarium verslag uit aan de raad over de voortgang van de uitvoering.

Den Helder, 12 oktober 2018

Het presidium van de gemeente Den Helder,

voorzitter
Koen Schuijting

raadsgriffier
mr. drs. M. Huismah